

Lausunto hallinto-oikeudelle henkilöstöpalvelupäällikön päätöksestä koskien palkan takaisinperintää

VD/8799/01.02.01.05/2014

KN/KML/ST/LL

Henkilöstöpalvelupäällikkö on tehnyt 30.12.2014 päätöksen periä takaisin Musiikkiopiston lehtori TT:lle aiheettomasti maksettua palkkaa. Päätös koskee ajalta 1.1.2011 – 28.2.2014 aiheettomasti maksettua palkkoja ja takaisinperittävä summa on yhteensä 9.729,52 euroa. Takaisinperintä koskee tilannetta, jossa lehtori TT:lle on maksettu virheellisesti kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) hinnoittelun 40804012 mukaista peruspalkkaa, jonka maksamisen edellytyksenä on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tai soveltuva ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Lehtori TT on suorittanut tutkintonsa ulkomailla, eikä ulkomailla suoritettua tutkintoa katsota Suomessa ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi ilman opetushallituksen rinnasteisuuspäätöstä. Oikea palkkahinnoittelukohta olisi ollut 40804013. Takaisinperittävä summa muodostuu maksetun palkkahinnoittelukohdan ja oikean palkkahinnoittelukohdan mukaisesta erotuksesta. Lehtori TT:n palkka on korjattu oikean palkkahinnoittelukohdan mukaiseksi 1.3.2014 alkaen. Lehtori TT teki oikaisuvaatimuksen palkan takaisinperintää koskevasta päätöksestä ja vaati ensisijaisesti henkilöstöpalvelupäällikön päätöksen kumoamista lainvastaisena, toissijaisesti takaisinperinnästä luopumista kokonaan, koska päätös ei ole tarkoituksenmukainen ja kolmantena vaihtoehtona takaisinperittävän summan kohtuullistamista huomattavasti. **Kaupunginhallitus** hylkäsi oikaisuvaatimuksen.

Lehtori TT on tehnyt kunnallisvalituksen Helsingin hallinto-oikeudelle, joka pyytää Vantaan kaupunginhallitukselta lausuntoa asiassa 29.5.2015 mennessä. Lehtori TT vaatii henkilöstöpalvelupäällikön ja Vantaan kaupunginhallituksen tekemien palkan takaisinperintää koskevien päätösten kumoamista lainvastaisina. Lisäksi lehtori TT vaatii oikeudenkäyntikulujensa korvaamista. Lehtori TT perustelee valitustaan luottamuksensuojaperiaatteella ja vilpittömällä mielellä, joiden perusteella hänellä on ollut täysi syy uskoa, että hänen palkkansa on maksettu kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaisesti. Lehtori TT tuo myös esille, että rehtori MR on rekrytointitilanteessa ilmoittanut, että rinnasteisuuspäätöstä ei tarvitse esittää.

Henkilöstökeskus toteaa kunnallisvalituksesta seuraavaa:

Takaisinperinnän lainmukaisuus

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n mukaan aiheettomasti maksettu palkka tai muu palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden määrä saadaan periä takaisin. Lain esitöiden (HE 196/2002) mukaan pykälässä tarkoitettussa tilanteessa tulee olla kyseessä selvä virhe, esimerkiksi laskuvirhe tai muu ilmeinen erehdys.

Oikeuskirjallisuuden (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006) mukaan aiheeton palkanmaksu voi johtua esimerkiksi lasku- tai kirjoitusvirheestä taikka virkaehtosopimuksen virheellisestä tulkinnasta. Virheellisen palkanmaksun takana voi olla sekä työnantajasta että työntekijästä johtuvia syitä.

Lehtori TT on valittu Musiikkiopistolle lehtorin virkaan elokuussa 2008. Musiikkiopiston rehtori MR on tulkinut tuolloin työ- ja virkaehtosopimusta virheellisesti siten, että hän sijoitti lehtori TT:n palkkahinnoittelukohtaan 40804012, jonka soveltamisen edellytyksenä on ”soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tai soveltuva ylempi ammattikorkeakoulututkinto”. Rehtori MR on kertonut, että hän ei ymmärtänyt tuolloin, että hänen olisi pitänyt pyytää lehtori TT:lta rinnasteisuuspäätös ulkomailla suoritettusta tutkinnosta. Lehtori TT:llä oli tuolloin ulkomailla suoritettu maisterin tutkinto vuodelta 2004 ja Tampereen konservatoriossa suoritettu musiikkipedagogin tutkinto vuodelta 2001. Rehtori MR on myöntänyt tehneensä virheen sijoittaessaan lehtori TT:n palkkahinnoitteluun, jonka soveltamisedellytyksiä lehtori TT ei ole täyttänyt. Oikea hinnoittelukohta olisi ollut 40804013, jonka soveltamisen edellytykseksi on OVTES:ssä määritelty ”muu tutkinto tai aiempi opettajan tai säestäjän kelpoisuus”.

Vantaan kaupunki noudattaa käytännöissään voimassaolevan virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä. Lehtori TT:lle on maksettu korkeampaa palkkaa, kuin mitä hänelle sopimusmääräysten mukaan olisi kuulunut maksaa. Palkanmaksu on perustunut työ- ja virkaehtosopimuksen virheelliseen tulkintaan ja puutteellisiin tietoihin. Vantaan kaupungilla työnantajana on oikeus ja velvollisuus korjata virhe, joka

perustuu ilmeiseen erehdykseen. Työntekijöitä ja viranhaltijoita on kohdeltava yhdenmukaisesti sopimusmääräysten tulkinnassa ja korvauskäytännöissä. Rehtori MR:llä ei edes ole ollut toimivaltaa sijoittaa lehtori TT:tä muuhun kuin siihen palkkahinnoittelukohtaan, johon hän työ- ja virkaehtosopimuksen mukaisesti kuuluu.

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 4. momentin mukaan takaisinperintä tulee laittaa vireille kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana aiheeton palkan tai muun etuuden määrä on maksettu. Takaisinperinnästä on päätetty 30.12.2014 ja takaisinperittävä etuus on maksettu vuosina 2011-2014. Näin ollen perintä on laitettu vireille määräajassa. Vuosina 2008 – 2010 aiheettomasti maksettuja palkkoja ei peritä takaisin, sillä niiden osalta oikeus takaisinperintään on menetetty.

Takaisinperinnästä luopuminen

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 3. momentin mukaan työnantaja voi luopua takaisinperinnästä joko kokonaan tai osittain, jos takaisinperintää on olosuhteet huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Lain esitöiden (HE 196/2002) mukaan jos viranhaltija on esimerkiksi harhaanjohtavilla selvityksillä tai muutoin vastaavalla tavalla vaikuttanut virheellisen päätöksen tai muun virheen syntymiseen, liikaa maksettu palkka on perittävä takaisin kokonaan. Lain esitöissä myös todetaan, että säännöksessä tarkoitettua kohtuuttomuudessa olisi kysymys lähinnä taloudellisesta kohtuuttomuudesta. Oikeuskirjallisuudessa (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006) on todettu, että lain 56 §:n tulkinnassa on lähdettävä siitä, että takaisinperintä on pääsääntö, josta voidaan luopua vain laissa luetelluilla kriteereillä.

Rehtori MR on kertonut, että takaisinperintäprosessin käynnistyttyä syksyllä 2014 lehtori TT on tuonut esille, että hän on hakenut rinnasteisuuspäätöstä aiemmin ja päätös on tuolloin ollut kielteinen. Lehtori TT tuo itse esille kunnallisvalituksessaan hakeneensa rinnasteisuuspäätöstä jo vuonna 2008 ja saaneensa tuolloin kielteisen päätöksen. Lehtori TT ei ole kuitenkaan missään vaiheessa, ennen takaisinperinnän käynnistymistä, kertonut työnantajalle kielteisestä päätöksestä. Vielä tammikuussa 2014 lehtori TT on vastannut Vantaan kaupungin henkilöstöpalveluille, että rinnasteisuuspäätöksen saamisessa voi mennä kevään loppuun (liite 1), vaikka hänellä on ollut tieto, että hänen tutkinnolleen ei rinnasteisuuspäätöstä myönnetä. Ja tässäkin yhteydessä lehtori TT ei ole tuonut esille hakeneensa rinnasteisuuspäätöstä jo aiemmin ja saaneensa kielteisen päätöksen. Näin ollen lehtori TT on omalla toiminnallaan pitkittänyt virheellistä palkanmaksua ja antanut Vantaan kaupungin henkilöstöpalveluille virheellistä tietoa. Jos lehtori TT olisi väittävänsä mukaan ollut vilpittömässä mielessä ja siinä uskossa, että hänen palkkansa on määritelty oikein puuttuvasta rinnasteisuuspäätöksestä huolimatta, ei lehtori TT:llä olisi ollut mitään syytä antaa työnantajalla virheellistä tietoa vielä tammikuussa 2014.

Lehtori TT:lle on järjestetty kuulemistilaisuus 30.12.2014. Kuulemistilaisuudessa on keskusteltu takaisinmaksun aikataulusta ja keskustelussa ehdotetun mukaisesti henkilöstöpalvelupäällikkö on päättänyt toteuttaa takaisinperinnän siten, että takaisinperintä käynnistetään vasta lehtori TT:n perhevapaan jälkeen alkaen vuonna 2018 ja toteutetaan samassa ajassa kuin mitä liikasuoritus on muodostunut eli reilun kolmen vuoden aikana. Näin ollen takaisinperintää ei voi pitää myöskään taloudellisesti kohtuuttomana.

Edellä mainituilla perusteilla Vantaan kaupungilla työnantajana ei ole ollut lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 3 momentissa säädettyä perustetta luopua takaisinperinnästä. Aiheettomasti maksettu määrä ei ole vähäinen, eikä takaisinperintää ole pidettävä olosuhteet huomioon ottaen kohtuuttomana. Myös luottamuksen suojaaminen edellyttää yleensä, että suojaan vetoava on ollut vilpittömässä mielessä. Näin ollen henkilö ei voi esimerkiksi virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja antamalla saada aikaan suojattavaa etua.

Yhteenveto

Aiheettomasti maksetun etuuden periminen takaisin on yleinen, yhdenmukainen ja lakiin perustuva käytäntö erehdyksestä tai laskuvirheestä tapahtuneesta virheellisestä palkanmaksusta. Aiheeton palkanmaksu on lehtori TT:n kohdalla perustunut rehtori MR:n tekemään erehdykseen ja työ- ja virkaehtosopimuksen virheelliseen tulkintaan. Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 § oikeuttaa ja velvoittaa työnantajaa perimään takaisin aiheettomasti maksetun palkan. Vantaan kaupungilla työnantajana ei ole ollut lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 3 momentissa säädettyä perustetta luopua takaisinperinnästä.

Kaikki edellä mainittu huomioon ottaen Helsingin hallinto-oikeuden tulisi hylätä lehtori TT:n kunnallisvalitus kokonaisuudessaan.

Kaikki asiaa koskevat asiakirjat mukaan lukien TT:n kunnallisvalitus ovat nähtävissä kokousasiakirjoissa.

Kaupunginhallitus 25.5.2015 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa henkilöstökeskuksen esityksen mukainen kaupunginhallituksen lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle henkilöstöpalvelupäällikön päätöksestä koskien TT:n tekemää kunnallisvalitusta.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: työmarkkinalakimies Sanna Tonteri, puh. 09 8392 2087, etunimi.sukunimi(a)vantaa.fi